

UČNE DELAVNICE

48% INVALIDOV

Pogovor z Markom Kocjanom

Brez problemov, žal, danes ne gre nikjer več. Pojavljajo se povsod in so najrazličnejši, eni kruti, drugi manj, toda vedno prisotni in pereči.

Prav o problemih nam je pripovedoval Marko Kocijan, direktor Zavoda za usposabljanje govorno in slušno prizadetih, o problemih in življenju in delu pri rehabilitaciji in rehabilitaciji v učnih delavnicah.

Učne delavnice se bodo organizirale v skladu z zakonom o izobraževanju in zaposlovanju invalidov. Pred leti so bile UD ustanovljene za invalide, da se rehabilitirajo in rehabilitirajo čimprej vidljivo med ostalo populacijo. 28. 3. 1976 je bil na seji republiške skupščine sprejet za-

kon, katerega 40. člen določa, da imajo organizacije, ki zaposlujejo invalide v proizvodnji, pravico do oprostitve, in pravico dogovarjati se s samoupravnimi interesnimi skupnostmi. Teh je pet:

— socialno skrbstvo, otroško varstvo, kultura, telesna kultura in izobraževanje.

32. člen tega zakona pa določa mejo: 40 odstotkov invalidov od vseh zaposlenih v proizvodnji. Takšne organizacije naj bi bile oproščene davkov.

Učne delavnice te pogoje izpolnjujejo, saj zaposlujejo 48 odstotkov invalidov. Ker pa zakon še ni bil objavljen v Uradnem listu, je delovna organizacija dolžna odvajati prispevne stopnje, s tem, da bodo sredstva dobili nazaj, ko

bo zakon objavljen. Prav tako je za leto 1975 podpisan samoupravni sporazum med UD in samoupravnimi skupnostmi Bežigrad, Siška (razen otroškega varstva), Sk. Loka in Kamnik (le Kultur, na skupnost), toda nihče, vključno z Bežigradom, ni vrnil denarja. Samoupravni sporazum torej ni realiziran.

V normalnem življenju delajo UD kot vsaka delovna organizacija. Toda razlika vendarle je, saj imajo 48 odstotkov invalidov med zaposlenimi, pri drugih organizacijah je ta odstotek zelo nizek. Prav zaradi visokega odstotka zaposlenih invalidov opravljajo tudi take storitve, ki niso rentabilne (ročna knjigovoznica, šiviljstvo, galanterija).

Kaj pa kulturno in športno udejstvovanje varovancev? Nekaj več o tem je povedala mentorica in socialna delavka, Ljubica Podboršek:

»Slušno prizadeti, zaposleni v UD, se vključujejo predvsem v kulturno društvo Dr. Vita Zupančiča; aktivnih je 15 članov, občasno tudi več. Še večja je udeležba v športnih društvih. Na tem področju so dosegli mnogo lepих uspehov, tudi v mednarodnem merilu. Lampelj, Capuder, Časar in Pevcin so dosegli uspeh v kolektivu, eden izmed košarkarjev se je udeležil kot član reprezentance tekmovanja na Finskem, zelo aktivno tekmujejo kegljači, nogometaši.«

T. LESKOVAR

Kaj pa komunisti?

V nekaterih velikih delovnih organizacijah v zadnjih dveh letih niso sprejeli v ZK niti enega člana

Osnovne organizacije Zveze komunistov in morda še kdo so v nekaterih delovnih organizacijah v zadnjih letih »zapale«. Drugače si ne moremo razlagati dejstva, da je za Bežigradom več delovnih organizacij, v katerih v zadnjih dveh letih niso sprejeli v Zvezo komunistov niti enega člana. Med temi delovnimi organizacijami so po številu zaposlenih na prvih mestih: Termika TOZD Montaža 963 zaposlenih, GP Obnova TOZD Splošne gradnje 640, vse te-

meljne organizacije združene. ga dela Lesnine. IMP TOZD Klima 407 zaposlenih, Unitex 123 zaposlenih itd. Podatki so prav gotovo izredno presenetljivi, vendar mnogo povedo o odgovornosti in delavnosti v teh sredinah. Ob tem se lahko samo še vprašamo, kakšno je idejnopolično stanje in kakšna je aktivnost komunistov iz omenjenih in še nekaterih osnovnih organizacij. Dvomi o tem, da se komunisti zavedajo svojih nalog, pa so prav gotovo upravičeni.

ROG UNIS ŽE PODPISAL

V zadnji številki »Zbora občanov« smo v članku »Več kot solidarnost« zapisali, da je med tistimi delovnimi organizacijami, ki še niso podpisale samoupravnega sporazuma o financiranju dejavnosti krajevnih skupnosti tudi Rog Unis. Iz tega delovnega kolektiva pa so nas opozorili, da so samoupravni sporazum že podpisali.

Podatek smo preverili in ugotovili, da so sporazum res podpisali 15. marca, zato se za netočnost naše informacije v prejšnji številki opravičujemo.

Obenem pa imamo tudi najnovejše podatke o podpisu samoupravnega sporazuma o financiranju dejavnosti krajevnih skupnosti. Do 3. maja do 11. ure je sporazum podpisalo glede na število zaposlenih 96 odstotkov upravičencev, med podpisniki ni le 12 bežigradskih delovnih organizacij.

ODLIKOVANI

Pred delavskim praznikom je Sonja Vrščaj, direktorica Gostinskega podjetja Bežigrad, prejela red dela z zlatim vencem. V savskih elektrarnah — TOZD Elektroprenos Kleče pa sta bila odlikovana Ljubinko Daničič (red zasluga za narod s srebrno zvezdo) in Viktor Sternad (red dela s srebrnim vencem).

DELOVNA AKCIJA

Član osnovne organizacije ZSM v TOZD Slovenija avto so pripravili delovno akcijo. Očistili so delovne prostore in namazali dvigala v servisu ob Samovi ulici. Sesturna akcija je še utrdila tovariške vezi med mladimi.

SLOVENIJALES

Ob Titovi cesti za Gospodarskim razstaviščem bo Slovenijales že poleti pričel z gradnjo sodobnega prodajnega prostora s pohištvom. Slovenijales bo zbral 70 odstotkov denarja, na pomoč pa bo s posojilom priskočila Ljubljanska banka, tako da bo stavba že drugo leto zgrajena.

ENERGOINVEST

Predstavniki ljubljanske temeljne organizacije združenega dela so odpotovali v Sarajevo na kulturno-športno prireditve v počastitev 25-letnice obstoja delovne organizacije. Ljubljancane zastopajo ekipe v streljanju, namiznem tenisu in šahu.

ELMA

Delavci črnuške Elme bodo lahko letovali v Bašani ob morju, kjer bodo počitniške hišice od 1. junija do 15. septembra za desetdnevne izmene. Celo leto pa imajo možnost letovanja na Sorici, kjer prav tako veljajo za člane kolektiva nižje cene.

LJUBLJANSKE MLEKARNE

Na obisk so prišli predstavniki kmetijskih in mlekarskih organizacij iz Etiopije. Ogljedali so si obrat v Ljubljani in se seznanili s proizvodnim procesom, zelo pa so bili navdušeni tudi nad ogledom raziskovalne postaje Rodica.

INSTALACIJA

Kar 65 učencev, ki bodo nadaljevali delo v Instalaciji, je uspešno opravilo poklicno gradbeno šolo oziroma kovinarsko šolo. V prvi izmeni so bili le trije nezadostni, 12 učencev je bilo prav dobrih, 44 pa dobrih.

JUB

Končno bodo tudi v JUBU dobili jedilnico in kuhinjo, v kateri bodo poskrbeli za organizirano prehrano delavcev. Zgrajene pa so tudi garderobe, tako da je zdaj bolje poskrbljeno za delovno okolje zaposlenih.

ZDRUŽITEV IZVEN MEJA REPUBLIKE

Za tovarno je nastopilo novo obdobje leta 1961. Po daljšem iskanju rešitev nastalih problemov so se odločili za elektrogospodarstvom in ostalimi partnerji za združitev s sarajevskim Energoinvestom. Ugotovili so namreč, da se proizvodna programa obeh delovnih organizacij dopolnjujeta, možna pa je bila specializacija proizvodnje na Črnučah. Sklenili so, da bodo za Bežigradom proizvajali transformatorje, saj so imeli proizvodnjo ostalih izdelkov v drugih tovarnah Energoinvesta.

Vse hitrejši razvoj Energoinvesta

Na Črnučah so praznovali 25-letnico

vesta. Podjetje je imelo takrat že močno prodajno službo, ki je bila zmogljiva prodati povečano proizvodnjo.

Integracija je bila za takratne razmere nekaj edinstvenega, saj se je pričela združevati proizvodnja med republikami. Velikega pomena pa je bila tudi odločitev o začetku gradnje nove tovarne za sodobno proizvodnjo. Takoj po letu 1961 so pričeli z izdelavo investicijskega programa, obenem pa so izdelali finančno konstrukcijo: del denarja je prispevalo podjetje, del pa Ljubljanska banka.

Graditi so pričeli leta 1964 in tako so iz 2000 kvadratnih metrov nefunkcionalnih površin starih objektov

prešli v 8000 kvadratnih metrov novih sodobnih prostorov. Pri snovanju tovarne in načrtovanju tehnologije so sodelovali tudi strokovnjaki francoske firme Alsthom, ki so imeli že bogate izkušnje pri tovrstni proizvodnji. Zato so od njih kupili licenco za izdelavo transformatorjev napetosti od 35 do 110 kV. Nova tovarna je bila zgrajena v dveh letih, rezultati po integraciji pa so bili vzpodbudni.

Bruto proizvodnja leta 1960 je bila 6 milijonov takratnih din, šest let pozneje pa je narasla na 31 starih milijonov. Pri tem je resda treba del porasta pripisati povešanju števila za-

poslenih od 178 v letu 1960 na 350 v letu 1966. Dobro pa so se zavedali, da bodo kos moderni in zahtevni proizvodnji le izšolani delavci in inženirji, zato so prav kadrom posvetili veliko pozornosti.

Tako so lahko sprejeli bremena povečane proizvodnje in zahtevne tehnologije, čeprav brez težav le ni šlo. V naslednjih letih, ki so pričeli zmogljivosti še bolj izkoriščati, je proizvodnja stalno naraščala, število zaposlenih pa ni presegalo števila 400. Leta 1970 je njihova proizvodnja znašala že 10 milijonov dinarjev, leta 1974 16,7 milijonov, lani pa kar 23,3 milijona dinarjev.

VSE VEČJI TRANSFORMATORJI

Pri tem hitrem porastu je zanimiva tudi struktura proizvodnje. Dočim so v prvih letih proizvajali skoraj izključno transformatorje malih moči do 1000 kVA, predstavljajo danes veliki in posebni transformatorji po vrednosti skoraj polovico proizvodnje. V letu 1964 je bil transformator moči 4 MVA tehnični in tehnološki dosežek, danes pa pomeni izdelava transformatorja moči 20 MVA tekočo proizvodnjo. Danes kupcem skoraj v celoti ponudijo transformatorje, ki so potrebni za distribucijo električne energije.

Pri realizaciji nalog so jih spremljale predvsem organizacijske težave. Če so že uspeli izšolati ljudi za delo, potem je treba priznati, da je bilo proizvodnje veliko težje, saj so si na področju organizacije in vodenja morali izkušnje za to pridobiti doma.

Veliko zasluga za uspešno prehojeno pot ima tudi vključevanje v mednarodni trg, saj so tako preverjali svojo kvaliteto, se postavljali ob bok razvitemu svetu in — dosegali uspehe. Mednarodno tržišče jih je prisililo, da so delali ceneno, maksimalno izkoriščali zmogljivosti in stalno uvajali nove tehnične dosežke. To jim je tudi uspelo. Pred leti so izvažali celo polovico proizvodnje, v zadnjih dveh letih pa nekaj manj, približno tretjino, predvsem zaradi velikih potreb doma. Sicer pa potujejo njihovi transformatorji v Pakistan, Grčijo, Bangladeš, Indonezijo, Iran, Irak, Egipt, Centralno afriško republiko, Turčijo, NDR in Sovjetsko zvezo, s katero sodelujejo že več kot 10 let.

Izkušnje kažejo, kakšne uspehe lahko doseže premišljeno povezana proizvodnja. Proizvodnja, ki se medsebojno povezuje, je vodilo proizvodnih usmeritev doma in v svetu in kot tako porok, da je bila pot, ki so jo ubrali na Črnučah, pravilna.